INITIAL DRAFT RELEASE

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता घनसन्धिः – काण्डं 7

Version Notes:

This is now the current Version 1.0 dated May 31, 2024

- 1. This replaces the earlier version 0.0 dated June 30, 2021.
- 2. The corrections found and reported till May 31, 2024 are also updated.
- 3. Required convention, style and presentation improvements or standardisations has been done whereever applicable. We added kampa vaakyams, more lopa alopa vaakyams and other details whereever possible.
- 4. Notify your corrections / suggestions etc to our email id vedavms@gmail.com

Previous Versions

1st Version Number

0.0 Dated 30th June 2021

Introduction Notes:

VedaVMS as a group had reference of "Ganasandhi" book through an article written by a senior Vedic scholar two/three year ago. We searched for the same and could get it through a well wisher last year. This is a scanned copy from an old book. We understand this book is available in Grantha lipi and Telugu lipi. We do not know the source or details of the author(s) of this book, publisher, year and edition. We have requested for the same. Any reader of this book may provide these details if they come to know of the correct source in Grantha lipi which we have used as source material.

We understand that this book is a great handbook for Students learning Gana Paata. This book gives reference to all important vaakyams, prapaatkam wise, in Taittirlya SamihitA for learning Ganam. The original book gives all Katina (difficult) panchaatis in a separate Section. Grammar hints are given in short form. This book also lists dvipadam and has other references which we plan to cover later.

We have attempted to type the same using Baraha transliteration utility in Sanskrit. Based on the feedback and utility and availability of volunteers this book may be compiled in Malayalam, Tamil or other Indian languages that are supported by Baraha or using any other useful software/utility in future.

Kindly note that this book is **not exhaustive nor has every detail that a** student may be searching for. This book shall be used only under the guidance/advice of a qualified Guru.

Acknowledgements: We would like to express our heartfelt thanks to the Authors, Publishers of the Book and the person who shared the book with our well-wisher. We acknowledge the role of **Shri K.E. Varada Desikan** of Pondicherry for reaching the source copy of the book in PDF form in Grantha lipi.

Note for Usage:

- 1. We have added our notes and comments in English so that Student gets the reference of the Rules.
- 2. The original text as typed from "GanaSandhi grantham" book is given in **Bold dark** fonts. Each vaakyam given in Ganasandhi book is serially numbered with reference to panchaati number in SamhitA
- 3. We have tried to give sample of Padams, Padams in a Gana vAkyam (Gana purva padam in format of 1,2 / 2,1 / 1,2,3 / 3,2,1 / 1.2.3) and Gana vAkyam on a sample basis only.
- 4. We have given reference to rules in other books on Jatai and Gana like Jata Mani, Jata DarpaNam and Gana DarpaNam. We have given a note as to whether it is as per per "Gana Sandhi grantham" book (GS) or taken from other books for the benefit of readers.

Whatever is **not in Bold** or marked **in red font** is information for the readers, that it is an addition by VedaVMS Team. But Notes provided by VedaVMS is in normal or bold font in brackets.

Abbrevations

- GS Gana Sandhi (this Book)
- PS prAtiSAkyam
- GD Gana Darpanam
- JD Jata Darpanam
- JM Jata Mani

All the four books mentioned above are available in www.vedavms.in under page SikShA and Lessons.

Special note to readers

- The vaakyams given in each of the prapaataka is numbered serially by us though such numbering is not given in the source book. Even the source book does not have panchati reference for each item but VedaVMS Team has provided Samhita reference for each item for better understanding and guidance.
- The source book has given an earlier panchaati sometimes in the later chapter. For example, a vakyam of TS 1.5.6.3 may be serial numbered by us as 23 based on the order in the Book, but T.S 1.5.6.2 may be given next, which we have numbered as 24.
- We have cut and paste vakyam from SamhitA text therefore, sometimes the first and final letters of the vaakyam may have incorrect swaram reference e.g last letter of vakyam is shown as anudAttam, first letter of a vakyam is Swaritam; these may be ignored.
- Kindly ignore extra spaces given between padams, if any.
- Please give your valuable suggestions, comments and notify errors to our email id - <u>vedavms@gmail.com</u>

==========

Table of Contents

Ghana Sandhi – Kaandam 77	7
7.1 सप्तमकाण्डे प्रथमः प्रइनः अश्वमेधगतमन्त्राणामभिधानं	7
Section 1 - General panchaati	7
Section 2 - Katina Ghana panchaati	18
7.2 सप्तमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः – षड् रात्राद्यानां निरूपणं	19
Section 1 - General panchaati	19
Section 2 - Katina Ghana panchaati	21
7.3 सप्तमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः – सत्रजातनिरूपणं	22
Section 1 - General panchaati	22
Section 2 - Katina Ghana panchaati	24
7.4 सप्तमकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः – सत्रकर्मनिरूपणं	25
Section 1 - General panchaati	
Section 2 - Katina Ghana panchaati	29
7.5 सप्तमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः – सत्रविशेषाभिधानं	30
Section 1 - General panchaati	30
Section 2 - Katina Ghana panchaati	36
Alopa PrasanaaH	
Alopa AnuvakaaH	37
Punarukta alopa Vaakyaani	37
Punarukta lopa Vaakyaani	
Lopam and Alopam for same word	
Dvipadam	
Tri kramam	40

घनसन्धः – सप्तमकाण्डे प्रथमः प्रइनः (7.1)

<u>ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः</u> हिरःओं

Ghana Sandhi - Kaandam 7

7.1 सप्तमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः अश्वमेधगतमन्त्राणामभिधानं

Section 1 - General panchaati

1. तमेतेनाभ्यंञ्ञुते सर्व् ्हे – TS 7.1.1.2 - <mark>kampam</mark>

7.1.1.2(4)- तम् । एतेन । अभि ।

त मेते नैतेन तम् त मेते नाभ्या(१)भ्येतेन तम् त मेतेनाभि।

नि । अमार्ट् । = (अमार्ण् णिन्यमार्ट्)

3. वडबायां न्यमार्डिति - TS 7.1.1.2 (JM-53)

नि । अमार्ट् । = (अमार्ण् णिन्यमार्ट्)

4. <mark>स ह्येतेनाऽग्रे</mark> ऽयजतैष ह वै – <mark>TS 7.2.10.2</mark>

Note: The same appears as item no 18 in GS 7-2. Also shown under GS 7.2

- 5. **सहस्रे वा ऽवक्लृ**प्तो **ऽति ह्यप्रवत –** TS 7.1.1.3
- 6. स मुखतस्त्रिवृतं निरमिमीत TS 7.1.1.4

ा त्रिवृतम् । निः । = (निर् <mark>णिष् ट्रि</mark>वृतं)

```
7. बाहुभ्यां पञ्चदशं निः – TS 7.1.1.4
```

```
पञ्चदशम् । निः । = (निर् <mark>णिष् पञ्चदशं</mark>)
```

8. त्रिवृते स्तोमाय ज्योतिः - TS 7.1.2.1

स्तोमाय । ज्योतिः । = (ज्यो<mark>ति स्तो</mark>माय)

- 9. प्राणेषु मे ऽप्यसदिति खलु वै TS 7.1.3.1
- 10. लोकमियावेति तावेतं द्विरात्रम् TS 7.1.4.1
- ा । । 11. तदाहुः क्व जगती चाऽनुष्टुप् चेति – TS 7.1.4.3
- 12. तां वर्षा भूत्वा ऽऽ ऽहरत् TS 7.1.5.1 tri kramam (JM-10)

```
७.1.5.1(17)- भूत्वा । आ । अहरत् । ताम् ।
भूत्वा उहर दहरदा भूत्वा भूत्वा उहरत् ताम् ता महरदा भूत्वा
भूत्वा ऽहरत् ताम् ।
७.1.5.1(18)- आ । अहरत् । ताम् ।
आ ऽहर दहरदा ऽहरत् ताम् ता महरदा ऽहरत् ताम्।
13. विराजं नेहिच्छिनदानीत्यथ - TS 7.1.5.5
14. तच्चाददु स्तदन्तरिक्षं ँव्यवैर्यत - TS 7.1.5.3 & 5.4
15. अनाप्तस्याऽऽपयिता ऽथाऽहुरुन्नेत्रे - TS 7.1.5.6 (GD-41)
16. एव रांंंसत्यथ या सहस्रतमी सा - TS 7.1.5.6
17. स्यादथोक्थ्यो ऽथाऽतिरात्र एषां - TS 7.1.5.4
७.1.5.4(38)- स्यात् । अथ । उक्थ्यः ।
स्या दथाथ स्याथ् स्या दथोक्थ्य उक्थ्यो ऽथ स्याथ् स्या दथोक्थ्यः ।
७.1.5.4(३९)- अथ । उक्थ्यः । अथ ।
अथोक्थ्यं उक्थ्यो उथाथो क्थ्यो उथाथो कथ्यो उथाथो कथ्यो उथा।
7.1.5.4(40)- उक्थ्यः । अथ । अतिरात्रः ।
उक्थ्यो ऽथाथो कथ्य उक्थ्यो ऽथा तिरात्रो ऽतिरात्रो ऽथोकथ्य उक्थ्यो ऽथा
तिरात्रः ।
```

```
(In उक्थ्यः + अथ sandhi kampam is not formed here).
18. अथाऽऽहुर्या द्विरूपोभयतएनी सा - TS 7.1.5.7
19. तावब्रवीदस्तु मे ऽत्राऽपीत्यस्तु ही(3) इत्यब्रूताम् - TS 7.1.6.1
19.1 पदानि - अस्तु । मे । अत्र ।
घन वाक्यम् – अस्तु मे <mark>मे अस्त्वस्तु</mark> मे ऽत्रात्र मे अस्त्वस्तु मे ऽत्र ।
19.2 पदानि – मे । अत्र । अपि ।
घन वाक्यम् – मे उत्रात्र मे मे उत्राप्यप्य त्र मे मे उत्रापि।
। । ।
19.3 पदानि – अत्र । अपि । इति ।
घन वाक्यम् – अत्रा प्यप्य त्रा त्रापीतीत्य प्य त्रा त्रापीति ।
19.4 पदानि – अपि । इति । अस्त ।
घन वाक्यम् – अपी तीत्यप्यपी त्यस्त्वस्त्व त्यप्यपी त्यस्तु ।
19.5 पदानि – इति । अस्तु । ही(३) ।
घन वाक्यम् – इत्य स्त्व स्त्विती त्यस्तु ही(३) ही(३) अस्त्विती त्यस्तु
ही(३)।
```

। 19.6 पदानि – अस्तु । ही(३) । इति ।

घन वाक्यम् – अस्तु ही(३) ही(३) अस्त्वस्तु ही(३) इतीति ही(३) अस्त्वस्तु ही(३) इति । अस्त्वस्तु ही(३) इति ।

- 20. इयं वा अस्य सहस्रस्य वीर्यं बिभर्तीति TS 7.1.6.1
- 21. यमायोदेहीति सा जरती TS 7.1.6.4
- 22. परस्तादेतमिति यैव वरः कल्याणी TS 7.1.6.5 & 6.6
- 23. उरुधारा पयस्वत्या त्वा विशन्त्वन्दवः TS 7.1.6.6
- 24. सह पुनर् माऽऽ विशताद् रियरिति TS 7.1.6.6

रियः । = (रयी रियः)

25. एतानि ते अध्निये नामानि – TS 7.1.6.8

अघ्निये। = (अघ्निये अघ्निये)

26. यस्तामविद्वान् - TS 7.1.7.2

ताम् । अविद्वान् । = [अविद्वा<mark>(ग्ग्)</mark> स्तां तां]

it is only "advidvaan taam" as per some experts, which please note.

```
ा ॥
27. एका मा भूता ऽऽ विञ्च मा सृहस्रमित्येकामेवैनां भूतां -
TS 7.1.7.3 - <mark>(tri kramam)</mark> (JM-5)
```

```
7.1.7.3(16)- एका । मा । भूता ।
। । । — ।
एका मा मैकैका मा भूता भूता मैकैका मा भूता ।
```

7.1.7.3(18)- भूता । आ । विशे । मा । भूता ऽऽविश विशा भूता भूता ऽऽविश मा मा विशा भूता भूता - । ऽऽविश मा ।

7.1.7.3(19)- आ। विशा मा। । । । — । आ विशा विशा विशा मा मा विशा विशा मा।

28. स्योना <mark>माऽऽ विश</mark> सुषदा <mark>माऽऽ विश</mark> सुशेवा <mark>माऽऽ विशेत्याह</mark> स्योनैवैन्ं सुषदा सुशेवा भूता ऽऽ विशिति न — TS 7.1.7.3 & 7.4 (tri kramam is only the one which is highlighted in green, not the others in blue) (JM-5)

7.1.7.3(39)- स्योना । मा । आ । — — ॥ स्योना मा मा स्योना स्योना माऽऽ मा स्योना स्योना मा ।

```
(7.1.7.3(40)- मा। आ। विश।
माऽऽ मा माऽऽ विश विशा मा माऽऽ विश ।
७.1.७.३(४१)- आ। विशः। सुषदा।
आ विश विशा विश सुषदा सुषदा विशा विश सुषदा ।
7.1.7.3(42)- विश । सुषदा । मा ।
विश सुषदा सुषदा विश विश सुषदा मा मा सुषदा विश विश सुषदा मा।
7.1.7.3(43)- सुषदा । मा । आ ।
सुषदां मा मा सुषदां सुषदा माऽऽ मा सुषदा सुषदा मा।
7.1.7.3(44)- मा । आ । विश ।
माऽऽ मा माऽऽ विश विशा मा माऽऽ विश ।
7.1.7.3(45)- आ। विश्वा । सुशेवा ।
आ विश्वा विश्वा सुशेवा सुशेवा विश्वा विश्वा सुशेवा ।
7.1.7.3(46)- विश । सुशेवा । मा ।
विश सुशेवां सुशेवां विश विश सुशेवां मा मा सुशेवां विश विश
सुशेवा मा।
7.1.7.3(47)- सुशेवा । मा । आ ।
सुशेवा मा मा सुशेवा सुशेवा माऽऽ मा सुशेवा सुशेवा मा।
```

```
७.1.७.३(४८)- मा । आ । विश ।
माऽऽ मा माऽऽ विश विशा मा माऽऽ विश ।
7.1.7.3(49)- आ। विशः। इति।
आ विश विशा विशेतीति विशा विशेति ।
7.1.7.3(50)- विश । इति । आह ।
विशेतीति विश विशे त्याहा हेति विश विशे त्याह ।
7.4(6)- सुषदा । सुशेवा । भूता ।
सुषदां सुशेवां सुशेवां सुषदां सुशेवां भूता भूता सुशेवां सुषदां
सुषदा सुशेवा भूता।
7.1.7.4(7)- सुशेवा । भूता । आ । विशति । (tri kramam)
सुशेवां भूता भूता सुशेवां सुशेवां भूता ऽऽविशति विशत्या भूता सुशेवा
सुशेवां भूता ऽऽविशति ।
7.1.7.4(8)- भूता । आ । विशकति । न । <mark>(tri kramam)</mark>
भूता ऽऽविंशति विशत्या भूता भूता ऽऽविंशति न न विंशत्या भूता भूता
ऽऽविशति न।
7.1.7.4(9)- आ । विश्वाति । न । <mark>(tri kramam)</mark>
आ विशति विशत्या विशति न न विशत्या विशति न ।
```

```
29. यजमानमभ्युथ् सृजिति क्षिप्रे सहस्रं - TS 7.1.7.4
```

30. चतुरश्चतुष्टोमान्थ् - TS 7.1.8.2

चतुष्टोमान् । = [चतुष्टोमा(ग्ग्) श्चतुष्टोमान्]

31. स एतान् पोषां अपुष्यत् - TS 7.1.9.1 (GD-44)

एतान् । पोषान् । = [एतान् पोषान् पोषा(गम्) एतानेतान् पोषान्]

32. अथो एनं ँवाचस्पतिरित्याहुः — TS 7.1.10.3 — "Sha" tvam पतिष पतिः

33. अश्वो ऽसि हयो ऽस्यत्यो ऽसि नरो ऽसि - TS 7.1.12.1

34. रिन: स्वाहेह रमित: स्वाहा - TS 7.1.12.1

रन्तिः । = (रन्ती रन्तिः)

रमतिः। = (रमती रमतिः)

35. पत्वान्विह्यग्नये स्वाहा स्वाहा - TS 7.1.12.1

36. **मही मू षु सुत्रामाणम्** - TS 7.1.18.2 (JM-33)

7.1.18.2(34)- महीम् । उ । सु ।

मही मुं वु महीम् मही मू षु सूं महीम् मही मू षु।

```
७.1.18.2(35)- उ।सु।सुत्रामाणम्।
ऊ षु सू षु सुत्रामाण(ग्म्) सुत्रामाण(ग्म्) सू षु सुत्रामाणम्।
37. ऋतस्य पथ्याऽसि - TS 7.1.18.1
ऋतस्य । पथ्या । = (पथ्य र्तस्य र्तस्य)
38. सूर्याय स्वाहर्तमस्यृतस्यर्तमिस सत्यमिस सत्यस्य सत्यमस्यृ
तस्य पन्था असि - TS 7.1.20.1
38.1 पदानि – ऋतम् । असि । ऋतस्य ।
घन वाक्यम् – ऋत मस्यस्यृत मृतमस्यृत स्यर्तस्यास्यृत मृतम
स्यृतस्य।
38.2 पदानि – असि । ऋतस्य । ऋतम् ।
घन वाक्यम् – अस्यृतस्य र्तस्यास्य स्यृतस्य र्तमृत मृतस्यास्य
स्यृतस्यर्तम् ।
38.3 पदानि – ऋतस्य । ऋतम् । असि ।
घन वाक्यम् – ऋतस्य र्त मृत मृतस्य र्तस्य र्त मस्यस्यृत मृतस्य
र्तस्य र्तमसि।
```

```
39. प्रजापतिरस्यिध यदस्मिन् वाजिनीव शुभः – TS 7.1.20.1
40. विशोऽपो वृणानः पवते कव्यन् - TS 7.1.20.1- (kampam)
7.1.20.1(40)- अपः । वृणानः । पवते ।
अपो वृणानो वृणानो(१) ऽपो उपो वृणानः पवते पवते वृणानो(१)
ऽपो ऽपो वृणानः पवते ।
```

Section 2 - Katina Ghana panchaati

- 41. यं कामं कामयते तम् TS 7.1.1.2
- 42. न्यमार्डिति तस्मात् TS 7.1.1.3
- 43. प्रजापतिर्वाव ज्येष्ठः TS 7.1.1.4
- 44. अङ्गिरसो वै स्त्रम् TS 7.1.4.1
- 45. आपो वा इदमग्रे सिल्लम् TS 7.1.5.1
- 46. **एव श्र⊍्सत्यथ या -** TS 7.1.5.6
- 47. सोमो वै सहसम् TS 7.1.6.1
- 48. वरो देयः सा हि वरः TS 7.1.6.5
- 49. प्रतिगृह्णाति तां प्रति TS 7.1.7.3
- । 50. इत्याह स्योनैवैनम् – TS 7.1.7.4
- 51. विभूमीत्रा प्रभूः पित्रा TS 7.1.12.1
- 52. अग्नये स्वाहा वायवे TS 7.1.20.1

==== सप्तमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः समाप्तः =====

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

7.2 सप्तमकाण्डे द्वितीयः प्रक्नः – षड् रात्राद्यानां निरूपणं Section 1 - General panchaati

- 1. तेज एवाव रुन्धे TS 7.2.2.1 & 2.2
- 2. तान् कल्पमानान् प्रजाभ्यो ऽनु कल्पते कल्पन्ते ऽस्मै TS 7.2.4.1 & 7.2.4.2

तान् । कल्पमानान् । = [कल्पमानान् ता(ग्ग्) स्तान्]

3. प्राञ्चो यान्ति प्राङिव हि - TS 7.2.1.3

यान्ति । प्राङ् । = (प्राङ् यान्ति)

- 4. गुणमन्वस्यत्येवमेव तल्लोके लोकम् TS 7.2.4.2
- 5. असावायुरेष्वेव लोकेषु TS 7.2.4.2 (kampam) (JD-55)

7.2.4.2(44)- एषु । एव । लोकेषु । । ॥ – । – । – ॥ । । । । एष्वेवै वैष्वे(१)ष्वेव लोकेषु लोके ष्वेवैष्वे(१)ष्वेव लोकेषु ।

- 6. स्तोमः स्तोमस्योपस्तिर्भवति TS 7.2.5.4
- 7. त्रवृदग्निष्टोमो अग्निष्टुदाग्नेयीषु TS 7.2.5.5
- 8. **आनुजावरोऽश्विनौ वै देवानाम्** TS 7.2.7.2

```
9. शुक्र एषो उन्तो उन्तं मनुष्यः श्रियै – TS 7.2.7.2 & 7.3
10. सरस्वत्यभि नो नेषि वस्यः – TS 7.2.7.4
अभि। नः। = (नो अभि)
11. यच्चतुर्थे ऽहन्नाग्रयणः - TS 7.2.8.2
चतुर्थे । अहन् । = [अह(ग्ग्) श्रतुर्थे]
12. वा एते ऽद्ध्यपथेन यन्ति ये उन्येनैन्द्रवायवात् प्रतिपद्यन्ते –
TS 7.2.8.5
13. अन्यो उन्यस्य लोकमभ्यद्ध्यायन् - TS 7.2.8.6
14. अहस्तस्मिन्नेन्द्रवायवः - TS 7.2.8.7
तस्मिन् । = [तस्मि(ग्ग्) स्तमिन्)
15. यच्चतुर्थमहस्तस्मिन् - TS 7.2.8.6
तस्मिन् । = [तस्मि(ग्ग्) स्तमिन्)
16. अन्यों उन्यस्मै ददाति – TS 7.2.8.7 – (kampam)
7.2.8.7(49)- अन्यः । अन्यस्मै । ददाति ॥
न्यस्मा अन्यो(१) ऽन्यो ऽन्यस्मै ददाति ।
```

- 17. **वावैष सन्थ्सद्ध वै सन्नेण –** TS 7.2.9.3
- 18. स होतेनाऽग्रे ऽयजतैष ह वै TS 7.2.10.2
- 19. यत् तन्न निर्णेनिजित ततो ऽधि मलं जायते—TS 7.2.10.2 & 10.3
- 20. ताभिर्निर्णेनिके TS 7.2.10.4 (JM-36)(JD-20)(GD-37)

ताभिः। निः। = (निर् णिष्टाभिः)

निः । नेनिके । = निर् णिर् णेनिके

21. यः सोम७ स्वेद७् सो ऽपि ह वा अस्य - TS 7.2.10.4

Section 2 - Katina Ghana panchaati

- 22. भवत्यथ तन्न प्राप्नाति TS 7.2.7.4
- 23. **सरस्वती वाचैवैनम्** TS 7.2.7.5
- 24. वै तृतीयं यज्ञमापत् TS 7.2.8.5
- 25. एवान्तं गत्वा ऽपथात् TS 7.2.8.6
- 26. **अहस्तस्मिन्नैन्द्रवायवः –** TS 7.2.8.7
- 27. **न वा एषों उन्यतोवैश्वानरः –** TS 7.2.10.1
- 28. **या स्तृतीयाः पात्राणि –** TS 7.2.10.4

==== सप्तमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः समाप्तः =====

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

7.3 सप्तमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः – सत्रजातनिरूपणं

Section 1 - General panchaati

- 1. दशमे ऽहन्नविवाक्य उपहृन्यते स एवाति रेचयति ते ये बाह्या दशीकवः TS 7.3.1.2
- 2. समञ्जूते ज्थ यो व्याह सः TS 7.3.1.1
- 3. तद्व्युच्यमेवाथ वा एतथ् सर्पग्रिज्ञयाः TS 7.3.1.3
- 4. वाचा ऽऽनृचुर्यद्तोद्ध्यर्चितार स्तदुभयमाप्त्वा ऽव्रुरुद्ध्योत्। । तिष्ठामेति – TS 7.3.1.3 & 1.4
- 5. **सद्यः पर्याप्तुमर्.हति मनः –** TS 7.3.1.4

<u>अर्.हति</u> । मनः । = (अर्.हति मनो मनो ऽर्.ह त्यर्.हति मनः)

- 6. अथैतस्यैवान्तो नास्ति यद् ब्रह्म TS 7.3.1.4
- 7. चतुष्पदः पशूनिति TS 7.3.2.1

चतुष्पदः । पुराून् । = [परा<mark>ू(ग्ग्) श्</mark>वतुष्पदः]

```
8. त्रीनिमान् ँलोकानिति - TS 7.3.2.1
त्रीन् । इमान् । = [इमान् त्री<mark>(ग्ग्)</mark> स्त्रीन्]
9. किमेकादशेनेत्येकादशाक्षरां - TS 7.3.2.2
10. गौरसावायुरेष्वेव लोकेषु - TS 7.3.6.2 - (kampam)
7.3.6.2(4)- एषु । एव । लोकेषु ।
एष्वं वैवै ष्वं(१)ष्वंव लोकेषुं लोकेष्वं वैष्वं(१)ष्वंव लोकेषु ।
11. पाप्मानं निरदहत – TS 7.3.7.1
पाप्मानम् । निः । = (निर् णिष् पाप्मानं)
12. उभयोर्लोकयोर्. ऋद्ध्वोत् तिष्ठन्ति - TS 7.3.7.4
13. न स्युः प्रजा निर्देहेयुः – TS 7.3.10.2
स्युः । प्रजाः । निः । = (निर् णिष् प्रजाः)
14. पुरोडाशान्थ् सवनान्योत यज्ञं। - TS 7.3.11.3
15. आ में गृहा भवन्त्वा प्रजा म आ मा यज्ञो विशतु
वीर्यावान् । - TS 7.3.13.1
16. देवीर्यज्ञिया मा ऽऽ विशन्तु सहस्रस्य मा भूमा मा प्र
```

हासीत् ॥ – TS 7.3.13.1

- । । । 17. आ माऽग्निष्टोमो विशतू क्थ्यश्चातिगुत्रो माऽऽ । विशत्वापिशर्वरः । – TS 7.3.13.1
- 18. वृष्णा ऽश्वानृषभेण गा बस्तेनाजाः TS 7.3.14.1
- 19. यवेनौषधीर्न्यग्रोधेन वनस्पतीन् TS 7.3.14.1

Section 2 - Katina Ghana panchaati

- 20. तदुभयमाप्त्वा ज्वरुध्य TS 7.3.1.4
- 21. प्रजापतिः सुवर्गं लोकमैत् तं देवा अन्वायन् TS 7.3.5.1
- 22. **असावादित्यो ऽस्मिन्ँलोक -** TS 7.3.10.1
- 23. सुवर्गे लोके प्रति तिष्ठन्ति TS 7.3.10.2
- 24. भूतं भव्यं भविष्यद्वषट् TS 7.3.12.1

=========

==== सप्तमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः समाप्तः =====

```
ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं
```

7.4 सप्तमकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः – सत्रकर्मनिरूपणं

Section 1 - General panchaati

- 1. आत्मन् धित्वा ऽन्नाद्यमव रुन्धते वर्द्धन्ते TS 7.4.3.2
- 2. अयं वाव स क्षयो ऽस्मादेव तेन TS 7.4.2.5
- 3. वनस्पतिभिः प्र जायेयेति TS 7.4.3.1

वनस्पतिभिः । प्र । = (प्र व<mark>ण</mark>स्पतिभिः)

4. त्रि<u>्रात्</u> <u>रात्रीरपश्यत्</u> − TS 7.4.3.1

रात्रीः।= (रात्री रात्रीः)

5. वनस्पतिभिः प्राजायत – TS 7.4.3.1

वनस्पतिभिः । प्र । = (प्र व<mark>ण</mark>स्पतिभिः)

6. पाप्मानमेव तेन निः – TS 7.4.3.3

तेन । निः । = (निर् <mark>णिष्टेन</mark>)

7. त्रिणव एष्वेव लोकेषुं - TS 7.4.3.5 - (kampam) (JD-55)

एष्वे वैवैष्वे(१) ष्वेव लोकेषु लोकेष्वे वैष्वे(१)ष्वेव लोकेषु ।

```
8. छन्दसा ऽनु प्रायुञ्जत – TS 7.4.4.1 - <mark>("ण" tvam)</mark>
```

प्र । अनु । = प्र प्रा<mark>ण</mark>ु

- 9. अग्र आ ऽहरत्रहरेको ऽभजताहरेकः TS 7.4.5.1 & 5.2
- 10. तस्यैवेषा शान्तिः TS 7.4.5.4
- 11. इमे लोका एष्वेव -TS 7.4.5.2 & 5.3 (kampam)

7.4.5.2(50)- एषु । एव । लोकेषु ।

एष्वे वैवै ष्वे(१)ष्वेव लोकेषु लोके ष्वेवैष्वे(१)ष्वेव लोकेषु ।

- 12. प्रति तिष्ठन्त्यथो त्रीणि वै TS 7.4.5.3
- 13. त्रयस्त्रि **एशां स्वाप्त एषां द्व्यनीका -** TS 7.4.5.4
- 14. स्वाराज्यमाञ्जुताञ्जुवते स्वाराज्यं TS 7.4.6.3
- 15. वनस्पतयोऽनूत् तिष्ठन्ति तान् TS 7.4.8.3

तान् । = [ता<mark>(ग्ग्)</mark> स्तान्]

- 16. तेनैकाष्टकां न छम्बट् TS 7.4.8.2
- न । छुम्बट् । = (छंब<mark>ण् ण</mark> न)
- 17. तस्यैकैव निर्या यथ् साम्मेघ्ये TS 7.4.8.2

```
18. चित्रापूर्णमासे दीक्षेरन् मुखं वै – TS 7.4.8.2
चित्रापूर्णमासे । दीक्षेरत्र । = [दीक्षेरन् दीक्षेर<mark>(ग्ग्)</mark> श्चित्रापूर्णमासे]
19. तस्य न का चन निर्या भवति चतुरहे - TS 7.4.8.2
20. सत्रमुपयन्त्यभीन्धत एव दीक्षाभिः - TS 7.4.9.1
21. उपयन्त्येष्वेव तत् – TS 7.4.11.1 – (kampam) (JD-55)
7.4.11.1(41)- एषु । एव । तत् ।
एष्वे वैवै ष्वे (१)ष्वेव तत् तदे वैष्वे (१) ष्वेव तत् ।
22. पुरुषे प्राणास्तत् प्राणाननु पर्यावर्तन्ते - TS 7.4.11.4
तत् । प्राणान् । = [प्राणा(ग्ग्) स्तत् तत्]
23. तमभ्यमीति वरुणः ॥ – TS 7.4.15.1 – (kampam)
7.4.15.1(5)- अभि । अमीति । वरुणः ॥
अभ्य मीत्यमी त्यभ्या(१)भ्यमीति वरुणो वरुणो उमीत्यभ्या(१) भ्यमीति
वरुणः।
24. अहं च त्वं च वृत्रहन् - TS 7.4.15.1
च । वृत्रहञ् । = [वृत्रह<mark>(ग्ग्)</mark> श्च]
25. अरातीवा चिदद्रिवो उनु नौ शूर - TS 7.4.15.1
```

```
26. अभि क्रत्वेन्द्र भूरध ज्मन्न ते विव्यङ् महिमानम् -
TS 7.4.15.1
27. अंबे अंबाल्यंबिके न मा नयति कश्चन । - TS 7.4.19.1
अंबे । अम्बालि । = (अम्बे अम्बाल्यम्बाल्यम्बे उम्बे अंबालि)
अम्बालि । अम्बिके । = (अम्बालम्बिके ऽम्बिके अम्बाल्यम्बाल्यम्बिके)
28. आ उहमजानि गर्भधमा त्वमजासि गर्भधं ॥ - TS 7.4.19.1
29. रेतो दधातूथ् सक्थ्योर्गृदं धेह्यञ्जिमुदञ्जिमन्वज
TS 7.4.19.1
30. माता च ते पिता च ते ऽग्रं वृक्षस्य – TS 7.4.19.3
31. जिष्णोरश्वस्य वाजिनः । - TS 7.4.19.4
अश्वस्य । वाजिनः । = (वाजिनो अश्वस्य)
32. आपो हि ष्ठा मयोभुवस्ता नः - TS 7.4.19.4 (JD-13)
33. अन्नमतैतदन्नमब्हि प्रजापते ॥ - TS 7.4.20.1
```

Section 2 - Katina Ghana panchaati

- 34. ऋक्षा वा इयमलोमका TS 7.4.3.1
- 35. प्रति तिष्ठन्ति त्रयस्त्रि<u>ज्</u>शात् TS 7.4.3.3
- 36. **आदित्या अंकामयन्त सुवर्गं –** TS 7.4.6.1
- 37. स्वथ्सरस्य यत् फल्गुनीपूर्णमासः TS 7.4.8.2
- 38. पूर्वपक्षे सुत्या सं पद्यते TS 7.4.8.3
- 39. मेषस्त्वा पचतैरवतु TS 7.4.12.1
- 40. यो अर्वन्तं जिघा एंसित तम् TS 7.4.15.1
- 41. **नमो राज्ञे नमो वरुणाय –** TS 7.4.16.1
- _ । 42. **कि⊌ स्विदासीत् पूर्वचित्तिः –** TS 7.4.18.1

========

==== सप्तमकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः समाप्तः =====

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

7.5 सप्तमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - सत्रविशेषाभिधानं

Section 1 - General panchaati

- 2. तदाप्तमवरुद्धमभिजितं क्रियते TS 7.5.1.2
- 3. गौस्त्रिष्टुगायुर्जगती TS 7.5.1.5 (PS-6.5) (JM-45)

त्रष्टुक् । आयुः । = (आयु<mark>ष्ट्रिष्टु</mark>क्)

4. ता अंब्रुवन्नराथ्स्मोत् तिष्ठामाव तं काममरुथ्स्मिहि येन कामेन न्यषदामेति तासामु त्वा अब्रुवन्नर्द्धावा यावतीर्वा ऽऽसामहा एवेमौद्घादशौ मासौ सँवथ्सरम् – TS 7.5.2.1 (PS3-14) (JM-33)(GD-46)(GD-73)(GD-50) 4.1 पदानि – तासाम् । उ । तु ।

घन वाक्यम् – तासा मु वु तासाम् तासामु तु तू तासाम् तासामु तु ।

4.2 पदानि – उ। तु। वै।

घन वाक्यम् – उ तु तू त्वै वै तू त्वै।

```
5. संपाद्योत् तिष्ठामेति तासां - TS 7.5.2.1
6. वैष्णवीषु शिपिविष्टवतीषु स्तुवीरन् - TS 7.5.5.2
शिपिविष्टवतीषु । स्तुवीरन्न् । =
(स्तुवीरन्थ् स्तुवीरन् च्छिपिविष्टवतीषु)
7. एतथ् सोमपीथा ह्येतर्.हि यथायतनं – TS 7.5.6.4
8. अनुसवनं पुरोडाशान् निर्वपन्ति – TS 7.5.6.4
" 叮 " tvam + " 펍 " tvam
निः । पुरोडाशम् । = निर् <mark>णिष्</mark> पुरोडशं
9. एवाऽऽप्त्वा ऽव रुन्थते – TS 7.5.6.4
7.5.6.4(49)- एव । आप्त्वा । अव ।
एवाप्त्वा ऽऽप्त्वैवै वाप्त्वा ऽवावा प्त्वैवै वाप्त्वा ऽव ।
10. चरुं तृतीयसवने निः - TS 7.5.6.4
तृतीयसवने । निः । = (निर् <mark>णिष्टृ</mark>तीयसवने)
     ब्रह्मवादिनस्तद्वाहुरुथ्सृज्यमेवेत्यमावास्यायां
                                                        TS 7.5.7.1
(JM-33)(JD-25)
11.1 पदानि – तत् । उ । आहुः ।
             त<mark>द्र तत् तद्राहु राहु रु तत् तद्राहुः ।</mark>
(If "u" and "u" comes in succession after "tat", then "u" + "u" is not
"vu", but "U" in deergham)
```

```
11.2 पदानि – उ । आहुः । उथ्सृज्यम् ।
घन वाक्यम् – उ वाहु राहु रु वु वाहु रुथ्सृज्य मुथ्सृज्य माहु
रु वु वाहु रुथ्सृज्यम्।
12. ते त्वाव नोथ्सृज्ये इत्याहुः – TS 7.5.7.1 (GD-34)
7.5.7.1(25)- ते । तु । वाव ।
ते तु तु ते ते त्वाव वाव तु ते ते त्वाव।
7.5.7.1(25)- ते ।
ते इति ते।
7.5.7.1(26)- तु । वाव । न ।
त्वाव वाव तु त्वाव न न वाव तु त्वाव न।
13. अहस्तस्मिनुथ् सृजेयुः - TS 7.5.7.2
तस्मिन्न् । = [तस्मि<mark>(ग्ग्)</mark> स्तस्मिन्]
14. कृत्वर्द्धिमुप यन्ति - TS 7.5.8.1
ऋद्धिम् । उप । = (उपो<mark>पा</mark> रुद्धिम्)
15. सर्वाण्यन्यानि <mark>शीर्</mark>णो ऽङ्गानि – TS 7.5.8.2 <mark>no Swara bakhti</mark>
16. देवलोकमेवाभि जयन्ति - TS 7.5.8.4 - (kampam)
```

```
7.5.8.4(6)- एव । अभि । जयन्ति ।
एवाभ्या(१)भ्ये वैवाभि जयन्ति जय न्त्यभ्ये वैवाभि जयन्ति ।
17. तिष्ठन्त्येकैकयाऽस्तुतया समायन्ति दिग्भ्य एवान्नाद्यम् सं भरन्ति
ताभिरुद्गातोद्गायति दिग्भ्य एवान्नाद्यम् – TS 7.5.8.4 (JM-31)
      आसन्दीमुद्गाता ऽऽ रोहति–TS 7.5.8.5–<mark>(tri kramam)</mark>
(JM-5)
7.5.8.5(25)- आसन्दीम् । उद्गाता । आ । रोहति ।
आसन्दी मुद्गा तोद्गाता ऽऽसन्दी मासन्दी मुद्गा ऽऽरोहति रोह
त्योद्गाता ऽऽसन्दी मासन्दी मुद्गाता ऽऽरोहति ।
7.5.8.5(25)- आसन्दीम् ।
आसन्दीमित्या – सन्दीम् ।
7.5.8.5(26)- उद्गाता । आ । रोहति । साम्राज्यम् ।
उद्गा ऽऽरोहति रोह त्योद्गाता तोद्गाता ऽऽरोहति साम्राज्य(ग्म्)
साम्राज्य(ग्म्) रोह त्योद्गा तोद्गाता ऽऽरोहति साम्राज्यम् ।
7.5.8.5(26)- उद्गाता ।
उद्गातेत्युत् – गाता ।
7.5.8.5(27)- आ। रोहति। साम्राज्यम्।
आ रोहति रोह त्यारोहति साम्राज्य(गम्) साम्राज्य(गम्) रोह त्यारोहति
साम्राज्यम् ।
```

```
19. आर्द्रेचर्मन् व्यायच्छेते - TS 7.5.9.3
चर्मन्न । = [चर्म<mark>(ग्ग्)</mark> श्चर्मन्]
    स्वाहा ऽङ्गिरोभ्यः स्वाहा – TS 7.5.11.2 - <mark>(alopam)</mark>
(JM-15)(JM-75)
( अङ्गिरेभ्यो अङ्गिरेभ्यः )
21. यदंग्नीषोमीयोऽथैष रुद्रः - TS 7.5.15.1
22. एक इंद्राजा जगतो बभूव ।
य ईशे अस्य द्विपदश्चतुष्पदः - TS 7.5.16.1
अस्य । द्विपदः । = (द्विपदो अस्यास्य)
23. सभेयो युवा ऽऽ स्य यजमानस्य वीरः - TS 7.5.18.1
24. वाजिन्. युङ्ङनु त्वाऽऽ रभे - TS 7.5.19.1 (GD-111)
वाजिन्न् । युङ् । = (वाजिन्. युङ् ङ्युङ् वाजिन्. वाजिन्. युङ्)
25. अपानं में दृ्ंह चक्षुः - TS 7.5.19.2 (JM-74)
अपानम् । मे । = (मे ऽपानम्)
26. तपन्. यथापूर्वम् - TS 7.5.20.1
तपन् । = (तपन् तपन्)
```

```
घनसन्धिः – सप्तमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः (7.5)
```

```
27. वरुणाय समनमद्द्भ्यः समनमत् – TS 7.5.23.1 – (kampam)
7.5.23.1(46)- अनमत् । अद्भ्यः । सम् ।
अनम् दद्भ्यो (१) ऽद्भ्यो ऽनम् दनम् दद्भ्यः स(ग्म्) समद्भ्यो
ऽनम् दनम् दद्भ्यः सम् ।

28. हयो देवानवह दर्वाऽसुरान् वाजी – TS 7.5.25.2
```

Section 2 - Katina Ghana panchaati

- 29. गावो वा एतथ् सत्रमासताशृङ्गाः सतीः शृङ्गाणि नः TS 7.5.1.1
- 30. गावो वा एतथ् स्त्रमासताशृङ्गाः स्तीः शृङ्गाणि सिषासन्तीः TS 7.5.2.1
- 31. उथ्सृज्यां(3)नोथ्सृज्या(3)मिति TS 7.5.7.1
- 32. आप्त्यै पञ्चभिस्तिष्ठन्तः TS 7.5.8.4
- 33. **अर्क्येण वै सहस्रशः –** TS 7.5.9.1
- 34. आ ऽक्रान्. वाजी पृथिवीम् TS 7.5.19.1
- 35. **पारया ऽऽदित्यस्ते वाजिन्** TS 7.5.19.2
- 36. अग्नये समनमत् पृथिव्यै TS 7.5.23.1
- 37. **वरुणो ऽद्धिः साम्ने –** TS 7.5.23.2

==== सप्तमकाण्डे पञ्चमः प्रञ्नः समाप्तः =====

॥ इति तैत्तिरीयसंहिता समाप्ता ॥

Alopa PrasanaaH

NONE FOR 7TH KAANDAM

Alopa AnuvakaaH

NONE FOR 7TH KAANDAM

Punarukta alopa Vaakyaani

```
आयुर् यञ्जेन, वाजश्च, प्राणम् म, आयुरेव च।
पवस्व, व्रतपाः, सूर्ये परोऽग्न आदयः पुनः।
येनाग्ने, ऽस्मिन्थ् सधस्थे, च वाज्यध्वनत्वेनैक्यतः।
(व्यासिशक्षा) (6.4 & 6.5)

1.दिधिक्राव्.ण्णो अकारिषं जिष्णोरश्चस्य वाजिनः॥ सुरिभनो
मुखा करत् प्रण आयू ्षि तारिषत्॥ – тs 1.5.11.4, тs 7.4.19.4
वाजिनो अश्वस्य – (Alopam)

7.4.19.4(11)- जिष्णोः। अश्वस्य। वाजिनः॥
जिष्णो रश्वस्या श्वस्य जिष्णोर् जिष्णो रश्वस्य वाजिनो
वाजिनो अश्वस्य जिष्णोर् जिष्णो रश्वस्य वाजिनः।
```

Punarukta lopa Vaakyaani

पुनरुक्तं यतः पञ्च पदिमित्युत्तरं च वा ॥ पूर्ववद् भवति ज्ञेयं सर्वत्रापि विचक्षणैः ॥ ४२ ॥ ऋक्षु ब्राह्मण वाक्येषु हि अलं (fitting द्वित्रिपदादिकं ॥ ७० ॥ (jata maniH)

परित्वा, पुनरूर्जा ऽयं नोऽस्यराती ऽयोपि च । सप्तते ऽपो अनुत्वग्नेत्वं गोमांश्चाथि रोचने । चित्रं च भवतं द्रप्सः सहस्व पुनरैक्यतः ॥ ७२ ॥ (vyasa siksha)

NONE FOR 7TH KAANDAM

Lopam and Alopam for same word

त्रिपद प्रभृतिन्यायो लोप-अलोपेषु विद्यते ॥ तत्र स्थमन्य युक्तं चेत् पूर्वधर्मो न विद्यते ॥

आक्रम्याद्ध्वनो, भवति अग्रे, पावको ऽर्पयति, इति च ॥ विषयो ऽङ्गिर इति एव क्रम्येत्यादि च लुप्यते ॥ जटा मणि – 75

। 1. अङ्गिरोभ्यः स्वाहा - TS 7.5.11.2 । ॥ अङ्गिरोभ्यः । स्वाहा ।

(अङ्गिरोभ्यः स्वाहा स्वाहा ऽङ्गि<mark>रोभ्यो अ</mark>ङ्गिरोभ्यः स्वाहा ।)

घनसन्धिः – सप्तमकाण्डे – Misl details - 7.1 to 7.5

Dvi	pad	am

गायत्री गायत्री 7.1.4.2

स्वाहा स्वाहा 7.1.12.1

गायत्री गायत्री 7.2.3.1

इन्द्रः इन्द्रः 7.2.10.2

सम्बथ्सरः सम्बथ्सरः 7.2.10.3

प्रजापतिः प्रजापतिः 7.2.10.3

एष: एष: 7.2.10.3

चतसः चतसः 7.3.5.3

पञ्च पञ्च 7.3.7.4

स्वाहा स्वाहा 7.3.15.1(2 times in same panchaati)

सम्बथ्सरः सम्बथ्सरः 7.4.1.3

गायत्री गायत्री 7.4.1.3

सम्बथ्सरः सम्बथ्सरः 7.4.2.5

गायत्री गायत्री 7.4.2.5

सम्बथ्सरः सम्बथ्सरः 7.4.3.4

तत् तत् 7.4.11.2

घनसन्धिः – सप्तमकाण्डे – Misl details - 7.1 to 7.5

Tri kramam

भूत्वा आ अहरत् 7.1.5.1

भूता आ विश 7.1.7.3

7.1.7.4

7.5.8.5
